



#1 Likvidnost* na kripto tržištu

PREUZMITE PRISTUP

*Prema
CoinMarketCap-u



GUEST AUTHOR

06 FEB 2019

IZBOR UREDNIKA

Kako poslovati u Srbiji ako se bavite kriptovalutama

Kada ulazite u bilo koji biznis, jedna od ključnih stvari koju treba da imate u vidu jeste da imate prave informacije.



Bitkoin Keš bez bloka 5 sati; ne postoji značajan zaostatak zbog male upotrebe

Genesis postigla novi rekord u iznosu pozajmica u četvrtom kvartalu 2019.

Sajber kriminalci kriju skriptu za rudarenje kriptovaluta iza desktop pozadine sa slikom Kobi Brajant

Nacionalna banka Kambodže otvorice mrežu za digitalna plaćanja u ovom tromesečju

Korisnici Bitfinex-a sada mogu trgovati tether gold stejbalkinom za bitkoin



Kada ulazite u bilo koji biznis, jedna od ključnih stvari koju treba da imate u vidu jeste da imate prave informacije. Dobra informisanost mnogo olakšava proces osnivanja firme, kao i kasnije vaše poslovanje, a tri su super mesta gde možete saznati puno toga korisnog:

1. Internet pretrage po raznim blogovima, forumima i sl.
2. Među kolegama iz vaše branše i
3. Kod stučnjaka iz oblasti računovodstvenih, poreskih i pravnih pitanja.

Kako stvari stoje kod poslovanja sa kriptovalutama u Srbiji?

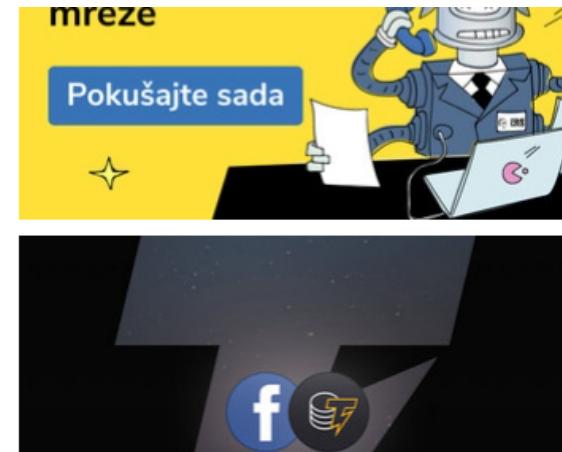
Zapravo, na teritoriji Republike Srbije još uvek ne postoji pravna regulativa u ovoj oblasti. Kada je u pitanju bitkoin, a i druge kriptovalute, one ne mogu imati status novca, jer je zvanična valuta u Republici Srbiji dinar. Po pravilu, sve transakcije, osim zakonskih izuzetaka plaćanja u devizama, obavljaju se u dinarima. Kriptovalute se mogu tretirati jedino kao nematerijalna imovina.

Ono što treba istaći je da zakoni Republike Srbije ne predstavljaju prepreke da se kriptovalute nasleđuju, odnosno da budu deo imovine ostavioca. Ali tu postoji i druga strana medalje. Sama priroda kriptovaluta može predstavljati problem prenosa vlasništva sa ostavioca na naslednika.

Jedna od glavnih odlika kriptovaluta je anonimnost vlasnika, pa zato, ukoliko ostavilac – imalač kriptovaluta ne ostavi potrebne podatke (broj „ključa“) za pristup „novčaniku“, naslednici nikada ne mogu pristupiti „novčaniku“ i koristiti ili prodati kriptovalute.

Kako se na poslovanje kriptovalutama gleda iz računovodstvenog ugla

Gotovina (glezano u skladu sa MRS 7 – Izveštaj o tokovima gotovine, tj. kao gotovina ili depozit na viđenju) je kratkoročna visoko likvidna investicija koja nije pod uticajem



depozit po viđenju, je kriptovaluta, visoko prividna investicija koja nije pod uticajem značajnog rizika promene vrednosti. E sad, vrednost kriptovaluta u prethodnom periodu je značajno oscilirala, pa zaključite da se kriptovalute ne mogu razumeti ni kao gotovina, ni kao depozit po viđenju.

Kako se gleda na kriptovalute sa aspekta poreza na dobit?

Pošto posmatramo kriptovalute kao nematerijalnu imovinu, može se reći da se njeno otuđenje ili stavljanje van upotrebe, tj. razlika između knjigovodstvene vrednosti u momentu isknjižavanja iz bilansa i neto priliva koji se dobija njenim otuđenjem, utvrđuje kao dobitak ili gubitak.

Kako se gleda na kriptovalute sa aspekta poreza na dodatu vrednost tj. PDV?

Ovo su tri odredbe u članu zakona koje vam bliže mogu pojasniti ovu temu:

- Odredbama člana 3. Zakona o porezu na dodatu vrednost propisano je da su predmet oporezivanja PDV isporuka dobara i pružanje usluga koje poreski obveznik izvrši u RS uz naknadu, u okviru obavljanja delatnosti, kao i uvoz dobara u RS.
- Prema odredbi člana 4. stav 1. istog Zakona, promet dobara, u smislu Zakona, jeste prenos prava raspolaganja dobrima licu koje tim dobrima može raspolagati kao vlasnik.
- Odredbom člana 5. stav 1. propisano je da su promet usluga, u smislu Zakona, svi poslovi i radnje u okviru obavljanja delatnosti koji nisu promet dobara iz člana 4. ovog zakona.

Šta to zapravo znači? To znači da kriptovalute, po svojoj suštini predstavljaju virtualni novac koji nije odobren od strane naših nadležnih državnih organa. Samim tim nisu zakonsko sredstvo plaćanja, pa nije ni prodaja virtualne valute predmet oporezivanja. Stoga, naknada koja se po tom osnovu ostvaruje ne predstavlja naknadu za oporezivi promet dobara ili usluga.

Treba znati i da prodaja kriptovaluta ima isti karakter kao i prodaja vrednosnih vaučera. na osnovu koiih imaoči vaučera mogu da kupuju dobra ili da primaju usluge.

Kada je kupovina kriptovaluta u pitanju, to ne predstavlja ni avansno plaćanje, budući da kupovina kriptovaluta ne predstavlja naknadu za određeni budući promet dobara i usluga. Na PDV tretman nije od uticaja da li se kriptovaluta prodaje u Republici Srbiji ili u inostranstvu.

Ovo sve gore bi bilo realno tumačenje, a ono što je realnost je da teško da će državnim organima objasniti da kada naplaćujete prodaju kriptovaluta od domaćih provajdera da taj promet ukoliko pređe više od 8 miliona dinara u 12 meseci neće biti oporeziv PDV-om. Ukoliko to radite od stranih provajdera taj promet i kada je veći od 8 miliona neće biti oporeziv PDV-om.

Kako se gleda na kriptovalute sa aspekta poreza na dohodak?

I pored toga što oblast kriptovaluta u Republici Srbiji još uvek nije obuhvaćena zakonskom regulativom, ipak treba sagledati sledeću mogućnost. To je da se ove vrste prihoda od prodaje kriptovaluta, sa aspekta Zakona o porezu na dohodak građana podvedu pod predmet oporezivanja porezom na druge prihode po stopi od 20%. Tako bi ova vrsta prihoda ulazila u zbir prihoda koji predstavljaju predmet oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana.

Može li se zakonski ulagati u kriptovalute, pitate se?

Iz svega gore navedenog zaključujete da sticanje, držanje i trgovanje kriptovalutama u Republici Srbiji zapravo nije zabranjeno, ali nije definisano.

Ukoliko se niste umorili, a ostali nepokolebljivi u nameri da otvorite firmu koja će svoju delatnost bazirati na poslovanju sa kriptovalutama, nastavite sa čitanje.

Kako osnovati firmu u Srbiji kada poslujete sa kriptovalutama?

Kao i kod osnivanja svake firme, zlatno pravilo je da pokušate da projektujete svoje prihode i da što približnije predvidite svoje rashode.

Najznačajnije institucije sa kojima ćete se susretati pri osnivanju firme su:

1. APR - Agencija za privredne registre

Ona je prva državna institucija sa kojim se susrećete pri osnivanju firme kao i kod bilo kakvih promena u pogledu vaše firme, kao što su na pr. promena sedišta, zatvaranje i sl. Njoj podnosite prijavu za registraciju firme i ona vam dodeljuje PIB i matični broj firme.

2. PU - Poreska uprava

Ona je mesto gde se javljate nakon dobijanja rešenja iz APR-a. Tu podnostite poresku prijavu i možete se informisati o porezima, obračuni poreza i drugim uverenjima.

Poreska uprava kontroliše plaćanje poreza i ima savetodavnu ulogu.

3. RFZO i PIO - Republički fond za zdravstveno osiguranje i PIO fond su povezani

U RFZO-u se prijavljujete na zdravstveno osiguranje, prijavljujete radnike i sl.

Poslednjih godina dosta toga je moguće obaviti elektronski, što znatno ubrzava proces prijave i pojeftinjuje troškove.

Dva oblika firme o kojima će biti ovom prilikom reči su:

1. Preduzetnik
2. D.O.O.

Pri osnivanja vi birate koju formu firme želite da osnujete. Jako je bitno da znate uslove, prava i obaveze, jer čim otvorite firmu taksimetar države počinje da otkucava.

Osnovni pojmovi koje smo pominjali, a koji su nam potrebni i u vezi teme osnivanja firme su:

- Fizičko lice - osoba
- Pravno lice - firma
- Doprinosi za PIO, zdravstveno i nezaposlenost
- Dobit, tj. razlika između prihoda i rashoda (kada je dobit pozitivna onda se plaća porez na dobit)

- PDV tj. porez na dodatu vrednost.

Preduzetnik

Što se tiče preduzetnika to je fizičko lice koje dobija status pravnog lica da bi mogao da obavlja svoju delatnost. Kod ovog oblika firme može postojati samo jedan vlasnik, tj. preduzetnik. Takođe, može da postoji samo jedna preduzetnička radnja, a više izdvojenih jedinica, a jedna osoba ne može imati registrovano više preduzetničkih radnji (firmi).

Što se tiče tipova oporezivanja kod preduzetnika postoji:

- Paušalno oporezivanje
- Lična zarada i
- Samooporezivanje.

Ovaj oblik oporezivanja preduzetnika bira se pri osnivanju, a može da se promeni tek naredne godine. Kod ovog oblika firme preduzetnik odgovara ličnom imovinom. Porez je 10% osim, kod paušalca. Kod njega je malo drugačiji način obračuna tog poreza i to šta na njega utiče. Kod oblika lična zarada i samooporezivanje postoji poreza na dobit, a kod paušalnog oporezivanja je samo paušalni porez, koji je u svakom slučaju 10%. Takođe, u sva tri oblika plaćaju se doprinosi (ona tri koje sam naveo).

Kod paušalnog oporezivanja nema vođenja poslovnih knjiga i na kraju godine se ne radi završni račun. Što se tiče lične zarade i samooporezivanja, vode se poslovne knjige i na kraju godine se radi završni račun. Završni račun je zapravo krajnja slika vašeg poslovanja za tu godinu na dan 31.12. Pored toga je vrlo bitan, jer na osnovu njega plaćate porez.

Ono što je zanimljivo za preduzetnika, ima mogućnost odloženog početka obavljanja delatnosti, gde možete registrirati firmu, a započeti sa radom u nekon narednom periodu. To je vrlo pogodno kada očekujete da vam novac pristigne kasnije, a za to vreme ne morate da plaćate pune troškove svakog meseca.

Kod preduzetnika, takođe, imate mogućnost da zamrznete firmu tj. privremeno prekinete obavljanje delatnosti. To je faza mirovanja gde nemate nikakve obaveze plaćanja, ni poreza, ni doprinosa. U ovom statusu po zakonu možete ostati do 2

godine.

Takođe, treba napomenuti da se iz preduzetničkog oblika firma može preći u d.o.o., ali obrnuto ne. Kod zatvaranja preduzetnika zatvaranje firme je jefitnije i brže, naravno, prethodno se moraju izmiriti obaveze prema državi.

Bitni rokovi kod preduzetnika su:

- Ako hoćete da sledeće godine pređete sa paušanog oporezivanja na ličnu zaradu morate da 15.12. ove godine podnesete zahtev za to i obrnuto.
- Ako želite da budete paušalac naredne godine do 30.11. podnosite zahtev za to
- Nakon osnivanja imate 15 dana da podnesete poresku prijavu
- Paušalni porez se plaća do 15-og u mesecu.

Bez obzira što se kod paušalca ne vode poslovne knjige, potrebno je da svaki paušalac vodi KPO tj. knjigu paušalnog oporezivanja. U njoj se zavode svi vaši prihodi, a može se voditi u papirnoj formi ili elektronski.

Kada paušalac pređe prihod od 6.000.000 dinara u godinu dana (gledano kalendarski od 01.01. - 31.12.) onda je dužan da vodi poslovne knjige. Takođe, ako ste paušalac ne možete biti u PDV sistemu, ali ukoliko se pređe 8.000.000 dinara mora se preći u PDV sistem.

Ako u prvoj godini do sredine godine probijjete limit za paušal, knjige počinjete da vodite od 01.07. za tu godinu. Ukoliko se to dogodi i u drugoj polovini godine, počinjete da vodite knjige od 01.01. naredne godine.

Važna napomena je i da ukoliko imate sa nekim ugovor o ulaganju ili nekoga ko ulaže u vaš biznis, ne možete biti paušalno oporezovani.

Paušalac plaća paušalni porez ne po stvarnom stanju već po rešenju poreske uprave. To je fiksni iznos koji se plaća svakog meseca. Dva osnovna kriterijuma za visinu paušalnog poreza su na osnovu delatnosti kojom se bavimo i na osnovu sedišta firme (tačnije opština), ali utiču i drugi faktori kao što su vrednost opreme, broj zaposlenih i ostali tržišni uslovi. Paušalni porez je porez koji paušalci plaćaju svakog 15-og u mesecu za prethodni mesec.

Iz prakse gledano, rešenja o paušalnom porezu koja treba da nam stignu uglavnom kasne, tako da je savet da odvajate novac sa strane (uglavnom je to 200 - 300 evra mesečno). Kada dođe rešenje od PU imate obavezu da platite traženi iznos u roku od 15 dana.

Kada određujete šifru delatnosti u slučaju poslovanja sa kriptovalutama, to mogu na primer biti šifre: 4799, 6201 i sl.

Generalno, ostali troškovi firme kod paušalca nisu bitni osim ako zapošljavate druge, e onda rastu. Svojim novcem paušalci nesmetano raspolažu i mogu da podignu sa računa do 150.000 RSD u jednom danu bez pravdanja računima.

A sada malo više o obliku lične zarade i samooporezivanju

Kod otvaranja preduzetničke radnje kod ova dva oblika rade se predviđanja poreza na dobit koje se predaje poreskoj upravi nakon osnivanja kod Agencije za privredne registre. Ta predviđanja ne moraju biti potpuno tačna, već treba da budu približna.

Ako je realna dobit na kraju godine mnogo veća od predviđene, plaćate veću razliku. Takođe, ukoliko ste sebe precenili, na kraju godine će biti potrebno da vam država tj. poreska uprava vrati razliku ili ćete tu razliku koristiti za narednu godinu.

Predviđanje je dobro da napravite što realnije ili možete uraditi ono što je najčešće u praksi, a to je da na poresku prijavu stavite 0, kao da ništa nećete zaraditi. To nije nedozvoljeno, ali obavezno pratite svoje poslovanje da na kraju godine ne budete iznenađeni koliko poreza treba da platite.

Kod oblika lične zarade možete svakog meseca određivati kolika će biti zarada.

Ovi oblici oporezivanja su po stvarnom dohotku tj. kolika vam je dobit, toliko plaćate. Doprinosi su u fiksnom iznosu, a porez na dobit je 10%.

Bitna razlika između ova dva oblika je sledeća: porez je 10% kod oba oblika. Kod lične zarade imate svoju ličnu zaradu koju vi birate, a možete je menjati svakog meseca. Na kraju godine se vidi koliki je porez na dobit, to se plati i to je sve. Doprinosi zavise od vas, a država je propisala minimum i maksimum, ali sve između zavisi od vas.

Pored lične zarade tj. plaćanja poreza na dobit možete da platite godišnji porez na dohodak građana. Za godišnji porez na dohodak građana kada se sabiju lična zarada + dobit i ako pređu 2,3 miliona godišnje plaća se ovaj dodatni porez.

Kod samooporezivanja je bitno da znate da vaši doprinosi zavise od vaše dobiti, a ne od vas. Moj savet je da ovaj oblik nikada ne birate, jer imate 4 stvari koje plaćate, a na koje ne možete da utičete. Ako vam mnogo skoči dobit koju niste predvideli, a od nje vam zavisi i porez i sva tri doprinosa imaćete mnogo da platite, jer vam procentualno sve 4 stavke skoče oko 50%.

Registracija preduzetnika se vrši u APR-u gde se mogu naći sva uputstva, obrasci i naknade [OVDE](#). Takođe, možete da se registrujete i onlajn.

Nakon registracije firme u APR-u imate 15 dana da podnesete poresku prijavu poreskoj upravi, a nju predlažem da popunite uz konsultacije sa knjigovođom.

D.O.O.

Kod ovog oblika odgovara se imovinom firme, a ne ličnom imovinom. D.O.O može imati više vlasnika, a možete imati neograničeni broj d.o.o. firmi. Kao i kod preduzetnika imate jednu šifru delatnosti.

D.O.O. ima jedan način oporezivanja. Plaćaju se porezi i doprinosi za direktora koji su porez na zaradu (ako ima zarade) i doprinosi. Porez je 15%. Vi određujete dobit, a može biti procenjeno da bude 0.

Plaća se i još 15% porez na dividendu, a može da se uđe i u limit za porez na dohotak građana kao i kod preduzetnika, tako da d.o.o. ispadne skupljiji. Porez na dobit plaća firma, a drugih 15% plaćate vi kao vlasnik, mada u praksi to opet plaća firma. Znajte da nema plaćanja ličnih stvari, jer pare su firmine. Tačnije, može, ali se na lični trošak plaća porez, a to vam je skupa varijanta zar ne?

D.O.O. je malo zahtevniji za osnivanje što se tiče papirologije i teže se gasi, jer je proces skupljiji i duže traje. Nema mogućnosti mirovanja.